

K O J E T Í N S K Ý
kulturní kalendář

KAM DNES

1. sobota 9—17 hod. — sál Kulturního domu
2. neděle **VÝSTAVA PRACÍ VÝTVARNÍKŮ — RODÁKŮ MĚSTA** akademické malířky Marie Gardavské, akademického sochaře Stanislava Hlobila, akademického malíře Jana Sázela, akademického sochaře Zdeňka Krybuse, akademického malíře Vojtěcha Štolfy.
4. úterý 19.00 hod. — kino Haná
PŘEDNÁŠKA S FILMEM na téma „Základy ochrany před účinky zbraní hromadného ničení.“
10. pondělí 19.30 hod. — klubovna Kulturního domu
PŘEDNÁŠKA v rámci Lidové akademie **OTÁZKY TANEČNÍ A DŽEZOVÉ HUDBY.** Přednáší s. dr. Čech z Přerova.
15. sobota 20.00 hod. — budova TJ Slavoje
SPOLEČENSKÝ PLES, jehož pořadatelem je oddíl vodáků Slavoje Kojetín.
18. úterý 19.30 hod. — klubovna Kulturního domu
PŘEDNÁŠKA na téma **TRICETILETÁ VÁLKA A JEJÍ OHLAS NA KOJETÍNSKU.** Přednáší s. Josef Dostál z Přerova.
19. středa 15.00 hod. — sál Kulturního domu
BESÍDKA PRO DĚTI, spojená s kvízovou soutěží a veselými filmy.
24. pondělí 19.30 hod. — klubovna Kulturního domu
PŘEDNÁŠKA v rámci Lidové akademie **OTÁZKY TANEČNÍ A DŽEZOVÉ HUDBY.** Přednáší s. dr. Čech z Přerova.

29. sobota 20.00 hod. — budova TJ Slavoje
SPOLEČENSKÝ PLES, jehož pořadatelem je ZV ROH Vítkovických železáren KG v Kojetíně.

KULTURNÍ PROGRAM KLUBU DUCHODCŮ

5. středa **BESEDA**, spojená s promítáním filmových grotesek.
12. středa **BESEDA** na téma **ZE STARÉHO KOJETÍNA.**
19. středa **ZDRAVOTNICKÁ BESEDA.**
26. středa **BESEDA** k 42. výročí úmrtí V. I. Lenina.
Začátek besed vždy ve 14.00 hodin.

KINO „HANÁ“

1. a 2. sobota, neděle **HRDINA MALÉHO MĚSTA**
Anglický film Kene Hughense vypráví příběh konferenciéra předměstského stripťového klubu Samma Lee, jehož život se pohybuje na samé hranici zákona. Z prostředí polosvěta se dá těžko uniknout. Chce mu pomoci přítelkyně Patsy, která ho má opravdu ráda.
Mládeži do 15 let nepřístupno.
Vstupné 5, 4, 3 Kčs.

5. a 6.
středa,
čtvrtek

VÝSTŘEL V MLZE

Sovětský, česky mluvený, špionážní film. Vědecký pracovník Igor Jevdokimov se stal předmětem zájmu zahraniční rozvědky. Jevdokimov, který se zabýval výzkumem paliv pro raketové motory, netušil nebezpečí, které mu hrozilo až do chvíle, kdy na něho byl spáchán vražedný útok. Bezpečnostní orgány však sledovaly každý krok nepřátelských agentů, kolem nichž se zatahovala pomalu síť.

Mládeži přístupno.

7.—9.
pátek,
sobota,
neděle

STARCI NA CHMELU

Český širokoúhlý film se stereofonním zvukem.

12. a 13.
středa,
čtvrtek

VES U ŘEKY

Holandský film je adaptací stejnojmenného románu Antoon Coolena. Líčí poutavé životní příběhy a osudy vesnického lékaře.

Mládeži do 15 let nepřístupno.

14.—16.
pátek,
sobota,
neděle

KDYŽ KOMEDIE BYLA KRÁLEM

Americký film, sestavený z výňatků amerických němých veselohr z let 1915—1928. Je to éra, která dala světu tolik dodnes vzpomínaných jmen výborných komiků, jako byli Charles Chaplin, Buster Keaton, Roscoe „Fatty“ Arbuckle, Harry Langdon, Billy Bevan, Charlie Chase, Laurel a Hardy a Harold Loyd. Dobře vybrané scény z dnes již klasických němých veselohr budou mít jistě stejný úspěch u mladých diváků, jaký měly v době, kdy byla skutečně „komedie králem“ a kdy nedílnou částí každého před-

stavení bylo uvedení alespoň jedné krátké hrané grotesky.
Mládeži přístupno.
Vstupné 5, 4, 3 Kčs.

19. a 20.
středa,
čtvrtek

FINSKÝ NŮŽ

Český film Finský nůž je psychologická studie dvou mladých lidí na útěku před následky domněle spáchané vraždy. Hlavní roli filmu vytváří Karel Meister, student DAMU a Jaromír Hanzlík, student pražské dvanáctiletky.

Mládeži do 15 let nepřístupno.

21.—23.
pátek,
sobota,
neděle

SYN KAPITÁNA BLOODA

Francouzský barevný širokoúhlý dobrodružný film čerpá námětově z okruhu oblíbených pirátských románů anglického spisovatele Rafaela Sabatiniho. Odehrává se v roce 1712 v Port Royalu, hlavním městě Jamajky a v přilehlých oblastech Karibského moře. Jeho hrdinou je syn anglického lékaře a později slavného piráta a bucanýra Petra Blooda.

Mládeži přístupno.

Vstupné 6, 7, 8 Kčs.

26. a 27.
středa,
čtvrtek

TIZIÁNŮV ODKAZ

Jugoslávský kriminální film. Originál Tiziánova obrazu „Svaté rozhovory“ nebyl už v Dubrovniku spatřen od konce války. Na jeho místě v muzeu zůstala pouze kopie nevelké ceny. Ale malíř Toni, pokládající se za posledního potomka významného rodu, jemuž obraz daroval sám tvůrce, neustává ve snaze získat ho a je přesvědčen, že mu právem náleží.

Klady tohoto detektivního filmu jsou půvaby „perly Jadranu“ Dubrovníka a krása jeho starých renesančních paláců, v jejichž loggích, chodbách a schodištích se rozvíjí napínavá honička za šíleným vrahem. Mládeži do 15 let nepřístupno.

28. pátek

Z NEW YORKU DO TOKIA

Pásmo je sestaveno z pozoruhodných krátkých filmů, natočených v Americe a v Japonsku. New York, Los Angeles, Montreal, Ottawa, Tokio.

New York — patnáctimiliónové město. Film zavádí do obchodního centra, do Manhattanu, do proslulého Harlemu, čínského města i luxusní čtvrti kolem Centrálního parku. Tvůrci filmu přibližují divákovi život i krásy přírody deseti kanadských provincií. Tichý půvab ostrova Prince Edvarda, zpěvy a tance Maritimesu, zasněžené velkoměsto Montreal, dynamické Toronto, majestátní vršky Rockies a přístav Vancouver. Mládeži přístupno.

29. a 30.
sobota,
neděle

ATENTÁT

Český širokoúhlý film režiséra Jiřího Sequense nás vrací do doby nacistické okupace. Napínavým způsobem vypráví o činu, který má významné místo v dějinách druhé světové války — o atentátu na nejvyššího představitele nacistické moci v českých zemích, zastupujícího říšského protektora SS Obergruppenführera Reinharda Heydricha. Sugestivně zachycuje osud tří parašutistických skupin od jejich seskoku z letadel až po závěrečný hrdinný boj v kryptě kostela v Resslově ulici v Praze. Mládeži přístupno.

Dětská představení

2. neděle

VE ZNAMENÍ KON-TIKI

Norský film v české řeči vypráví o tříměsíční cestě mladého norského badatele na plavidle starých Inků.

9. neděle

PUŠČÍK JEDE DO PRAHY

Barevný dětský film vypráví příběh českého děvčátka a sovětského chlapce, kteří se seznámili v pionýrském táboře v Artěku. Z neuváženého Jurova slibu, že může pro Zdena chytit živého medvídka, se vyvinulo opravdové dobrodružství.

16. neděle

LOUPEŽNICKÁ POHÁDKA

Český barevný film pro děti a mládež.

23. neděle

PERLOVÝ NÁHRDELNÍK

Český film z posledních dnů války a osvobození, jehož hrdinou je devítiletý chlapec. Zpřátelil se s ruským vojákem, který mu zachránil život a chlapec mu oplácí přátelství.

30. neděle

NEZBEDNÍCI

Sovětský, česky mluvený, film pro děti a mládež.

PRŮVODCE MĚSTEM A JEHO OKOLÍM

Pro Kojetínský kulturní kalendář napsal František Řezáč

V poslední době se hodně mluví o Kojetíně. Nejnovější archeologické nálezy a nově objevené historické prameny dokazují dávné osídlení a starobylost města. Podívejme se však na město v dnešní krátké rozpravě z poněkud jiné stránky. Povšimněme si vývoje počtu obyvatelstva v tomto sídlišti, obyvatelstva, které vždy bylo z převážné většiny slovanské.

Kolik měl Kojetín obyvatel v roce 1233, nelze říci. Teprve od 16. století můžeme sledovat, i když mnohdy jen pomocí rekonstrukce, vývoj obyvatelstva ve městě.

V panském urbáři v roce 1566 je Kojetín rozdělen na město a ulice. Kromě města (tj. náměstí) jsou uváděny tyto ulice: Židovská, Kroměřížská, Žebračka, Vyškovská, Šperloch, Tovačovská, Mlýnská a Žabokrky. Z obyvatel jsou uváděni pouze tzv. osedlí, tj. ti, kteří drží půdu. Proto naše odhady počtu obyvatel jsou jen přibližné. Nejsou uváděni rodinní příslušníci, t. zn. děti, staří rodiče a není uváděna také chudina.

Podle tohoto urbáře byl stav následující:

v městě usedlých	49
v ulici Židovské	52
v ulici Kroměřížské	65
v ulici Žebračka	15
v ulici Vyškovské	25
v ulici Šperloch	16
v ulici Tovačovské	28
v ulici Mlýnské	40
v ulici Žabokrky	—
celkem v Kojetíně usedlých	309

V Kojetíně bylo tedy v roce 1566 309 usedlých. Počítáme-li, že rodinu usedlého tvořilo průměrně 6 členů, můžeme učinit odhad, že ve městě bylo 1800 obyvatel. Na počátku 17. století byl v Kojetíně stav následující:

v městě usedlých	49
v ulici Židovské	55
v ulici Kroměřížské	66
v ulici Žebračka	16
v ulici Vyškovské	27
v ulici Šperloch	16
v ulici Tovačovské	31
v ulici Mlýnské	44
v ulici Žabokrky	16

celkem v Kojetíně usedlých 320

Podobným způsobem jako u předchozího případu můžeme zjistit, že přibližný počet obyvatel byl 1900. Můžeme tedy říci, že zhruba za jednu generaci se počet obyvatel ve městě zvýšil asi o 100. A to je na svou dobu pěkný úspěch. A čemu vděčí město za svůj rozkvět? Je to především rozvoj řemesel a obchodu.

Tento úspěšný hospodářský a tím i početní rozvoj města byl zastaven třicetiletou válkou. Tato postihla celou naši zemi a tím samozřejmě i Kojetín. Válka zanechává v zemi škody, které jsou dlouho patrné. Úspěšný hospodářský rozvoj je na dlouhá léta umrtven.

V roce 1667 je v Kojetíně a v některých okolních městech následující stav:

Kojetín	248 osedlých domů,	111 pustých,	celkem 359,
Prerov	243 osedlých domů,	79 pustých,	celkem 322,
Tovačov	153 osedlých domů,	33 pustých,	celkem 186.

Přibližné počty obyvatel, pokud nejsou uvedeny, je velmi těžko rekonstruovat, jelikož třicetiletá válka a epidemie způsobily velké ztráty.

V 18. století byl Kojetín rozdělen na vnitřní město (civitas, tři předměstí — suburtia) — Kroměřížské,

Vyškovské, Olomoucké. Za Josefa II. bylo zavedeno v Kojetíně číslování, samostatně pro město a tři předměstí. Rozdělení Kojetína zůstalo.

Jednotné číslování pro Kojetín bylo zavedeno v roce 1807. Přestalo se užívat názvu Stadt, Kremsiervorstadt atd. a začalo se užívat Olmützergasse, Kremsiegasse, Podwaly, Judengasse, Ziebraczka apod. Teprve od roku 1863 se zase začíná užívat českých názvů.

Na konci 18. století (1793) podle topografa Schwoye (F. J. Schwoy: Topographie vom Markgraftum Mähren, Wien, 1793), byl stav v Kojetíně následující:

Město: křesťanských domů 71, 124 rodin, 534 obyvatel, židovských domů 43, 85 rodin, 375 obyvatel.

Předměstí bylo jen křesťanské: 332 domů, 486 rodin, 2130 obyvatel. Celkem bylo v Kojetíně 695 rodin — 3039 obyvatel.

V roce 1839 podle moravského topografa Řehoře Vořechy (Gregory Wolky: Die Markgrafschaft Mähren, Brünn, 1839) bylo takové rozdělení jako za Josefa II.

Stav obyvatelstva byl následující: 421 křesťanských domů, 43 domů židovských. Bylo celkem 2736 obyvatel křesťanů (1273 mužů a 1463 žen) a v 77 židovských rodinách celkem 254 mužů a 265 žen.

Počet obyvatel začíná stoupat hlavně ve druhé polovině minulého století:

rok 1880 počet obyvatel	4888
rok 1890 počet obyvatel	5605
rok 1900 počet obyvatel	6051
rok 1910 počet obyvatel	6337

Ve zvýšení počtu obyvatelstva hraje významnou úlohu také vznik cukrovaru, lihovaru, vznik železničního uzlu dráhy Přerov—Brno, Kojetín—Bílko a s tím spojená imigrace obyvatel a samozřejmě také přirozený přírůstek obyvatel, který je vyšší než v minulých letech vzhledem k rozšiřující se lékařské péči.

Max Navrátil

ZE STARÉHO KOJETÍNA

Až do roku 1787 patřil Kojetín pod pravomoc vrchnostenskou. Toho roku udělil císař Josef II. na žádost obce kojetínského městu magistrát, který se skládal z purkmistra, syndika a dvou nezkoušených radních, čímž pravomoc vrchnostenská přestala a pouhou ochranou panskou se stala. Prvním purkmistrem byl podle „Chytilových paběrku“ Jan Vlček, který se u občanů veliké vážnosti těšil. Když pak po udělení konstituce císařem Ferdinandem Dobrotivým a po vydání ústavy říšské císařem Františkem Josefem I. roku 1849 dosavadní magistrátní a vrchnostenské úřady byly zrušeny a místo nich v 1850 zavedeny c. k. okresní úřady, dostal Kojetín okresní soud a berní úřad. Tyto úřady byly umístěny v městském rathouzu, který byl r. 1830 ze starého přestaven. Tou dobou patřil Kojetín pod okresní hejtmánství do Kroměříže, a to až do r. 1872, kdy přešel pod Přerov. Židé, kteří měli tehdy samostatnou židovskou obec, byli již dříve sloučeni s městem v obec jedinou.

Kojetín, jako jiná hanácká města, měl německý náter, ač zde žila velká většina českého obyvatelstva. Úřední řečí na magistrátě byla němčina a také mnoho měšťanů se odrodilo, jak o tom svědčí jména: Jettel, Wessely apod.

Když pak po roce 1848 zavál na Moravě národní duch, probouzel se také Kojetín k národnímu životu. V květnu 1848 založen spolek „Česká lípa“, který byl střediskem veškerého národního ruchu. Hrávala se česká divadelní představení, která šířila mezi lidem národní uvědomění. Konaly se také přednášky apod. Na Moravě bylo jen šest spolků „Česká lípa“. Když pak spolek zanikl, založena r. 1862 pěvecká jednota „Jaroslav“ a v roce 1868 „Čtenářský spolek“. (Politické spolky nebyly dovoleny.)

Oba spolky se později (r. 1876) spojily v Občanskou besedu „Jaroslav“. V té době již byl národně uvědomělý život na výši, takže ve volby do zemského sněmu postaven byl proti německému kandidátu baronu Chlumetskému vlastenecký kněz P. Ign. Wurm a byl také zvolen. Tehdy se volilo nepřímou a veřejnou. Volili se napřed delegáti a ti v den volby odjeli do Přerova, kde pak volili poslance. První všeobecné a tajné volby byly v roce 1906.

Pokračování příště.

Kojetínský kulturní kalendář
vydává Osvětová beseda Kojetín.